Nr. 37. Sibiiu, Joi, 29 Martie v. 1879. *Anul XXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane, Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
şi la espediţiunea de inserţiuni **Haasenstein & Vogler** in Viena, Praga, Budapesta etc. etc.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 28 Martie.

Sûnt lucruri, cari la prima vedere ni se par că sûnt de o înălţime politică, faţă cu care noi cei din provincie, n'avem decât să ne esprimăm admiraţiunea noastră. Privite mai deaproape aceleşi lucruri, găsim în cele din urmă că deşi îşi au originea în cercuri înalte diplomatice, influinţează până jos în cercurile provinciale sau cel puţin sûnt într'o strînsă legătură cu lucrurile care ne ating mai deaproape.

Ţiaristica capitalelor ne spune despre un toast al contelui Károlyi, ambasadorul austro-ung. din London. Toastul acesta, precum şi alte toaste sau adresări, înţelegem pe al contelui Schweinitz, ambasadorului german din Petersburg, şi discursul generalului Stollberg, nu ar fi ceva deosebit. Ele, deşi pronunţate în cercuri înalte diplomatice, sûnt aşa ţicând, numai nisce oraţiuni sau discursuri ocasionale, oraţiuni sau discursuri, de cari se rostesc de atâtea ori în atâtea variaţiuni dară lumea le da multă însemnătate.

Fiindcă am făcut cu altă ocasiune amintire de discursurile ocasionale ale contelui Schweinitz, şi Stollberg, de astădată vom avé în vedere mai mult toastul contelui Károlyi, ambasadorului austro-ung. din London. De celelalte ne vom atinge numai în cât vom găsí o legătură între acela şi aceste.

Contele Károlyi, după cum s'a mai ţis şi de altă dată, cu ocasiunea unui banchet s'a esprimat, că esistă o „alianţă nesubscrisă“ între Anglia şi Austro-Ungaria.

Impregiurările de faţă dau enunciaţiunei representantului austro-unguresc de lângă cabinetul din London care care importanţă. Cu toate, că până acum a fost folosită mai cu samă de presa oficioasă şi ignorată de cealaltă presă, ea ar avé aerul de-a vestí lumei o constelaţiune nouă a puterilor mari europene în faţa deslegărei ulterioare a cestiunei orientale, cel puţin ea ar vestí lumei, că alianţa triplă a celor trei împĕraţi nu mai esistă.

Enunciaţiunea contelui Károlyi, care a bună samă nu s'a făcut fără scirea cabinetului de esterne din Viena, combinată cu enunciaţiunea contelui Schwinitz ambasadorul german în Petersburg, lasă publicul în necertitudine asupra urmărilor eventuale ale constelaţiunei celei nouĕ. Raportul Austro-Ungariei de până aci cătră Germania şi Rusia apare după cuvintele contelui Károlyi in stadiul disoluţiunei, însĕ noul raport al puterilor nu ni'l arată oraculosul oracul care a vorbit nu de mult cu ocasiunea unei petreceri la o masă ospitală.

Este foarte probabil, că constelaţiunea cea nouă încă nu esistă, este însĕ probabil şi aceea, că ea nu este cunoscută nici contelui Andrássy nici contelui Károlyi şi acest din urmă a folosit ocasiunea pentru de a face un act de curtenire şi totodată politcă naţională maghiară.

Dar şi în casul când enunciaţiunea contelui Károlyi ar fi numai o curtenire emisă fără scop de a signalisa prin ea o constelaţiune nouă nu perde din însemnătate. Ea este, cum am ţis, acea politică duplă purtată în anii din urmă, de cabinetul de esterne, care are doue laturi, dintre cari cabinetul la ocasiuni însemnate face paradă cu laturea, care scie că este mai plăcută Maghiarilor.

Este vorba de ocupaţiunea Rumeliei. Ocupaţiunea trebue pusă într'o combinaţiune, care să nu samene că are raporturi cu politica rusască. Aceasta ar fi însĕ o curată slăbiciune.

Dăcă cabinetul de esterne trebue să se folosască de o slăbiciune ca aceasta, cine ne garantează, că şi laturea ceealaltă a politicei esterne care, se ascunde Maghiarilor, nu 'şi va avé slăbiciunile sale?

Cabinetul din Berlin, şi de sigur şi cel din Petersburg, nu 'şi-a îndreptat privirile numai de astăţi sau de eri asupra orientului. Sûnt urme învederate, că diplomaţia prusiană, astăţi identică cu cea germană, s'a manifestat cu douĕ ţeci şi doi de ani înainte pentru transformarea orientului cum o vedem astăţi în curgere, însĕ încă nedeterminată. Asemĕnând ideile cabinetului prusian de atunci cu cursul lucrurilor de astăţi cum vedem că se desvoaltă în peninsula balcanică, am puté ţice, că politica esternă a contelui Andrássy este mijloc spre ajungerea scopului însĕ a scopului ficsat de alţii şi nu de bărbaţii, cari s'au urmat unii pe alţii în cabinetul de esterne din Viena.

Nu ne îndoim, că şi în cabinetul austro-ungar se vor fi gândit barbaţii de stat de viitoriul orientului, poate cu mult mai înainte decât cei din cabinetele din Berlin şi Petersburg. Din esperienţa trecutului până în ţilele nostre însĕ vedem, că gândirea a fost mai mult înstrăinătoare decât atrăgătoare. Şi alianţa triplă n'a îmbunătăţit întru nimica politica austro-ungară din orient.

Este dar indiferent, dacă esistă sau nu esistă alianţa triplă, sau o alianţă nesubscrisă între Anglia şi Austro-Ungaria. Aceasta din urmă se pare a fi hotărîtă de cătră aliaţii sei la o predestinaţiune, neatêrnată de voinţa Ungariei. Cu alte cuvinte politica esternă a Austro-Ungariei ar fi în orient esecutătoarea politicei germane şi rusesci, a cărei foloase pentru Austro-Ungaria sûnt mai puţin decât efemere.

Maghiarii, cari fac mult sgomot cu influinţa lor în destinele Europei, ar trebuí să cugete în faţa împregiurărilor actuale mai modest despre sine şi să nu ameninţe chiar şi pe România, cum făcea d. e. „Pesti Naplo“ în ţilele trecute, cu detragerea buneivoinţe din partele, când şi ei sûnt în pericul, cu atât mai puţin să se poarte cu concetăţenii lor de alte naţionalităţi ca cu nesce popoare cucerite. Maghiarii ar trebui să deschidă odată ochii şi în loc de a se juca cu frase sunătoare şi cu legi cari le înstrăinează adevĕraţii lor aliaţi, să se cugete până nu va fi prea târţiu cum ar puté monarchia întreagă trage folos real din situaţiunea cum este astăţi dată. Alianţa nesubscrisă cu Anglia, chiar dacă ar esista, nu ofere monarchiei noastre nici o garanţie. Anglia este cunoscută de o speculantă egoistică în cel mai mare grad. Anglia va fi pentru monarchia noastră şi pentru Ungaria ceea ce a fost pentru Turcia în anii de ispită.

Posiţiunea monarchiei austro-ungare ca putere mare de o parte, şi cu naţionalităţi, cari îşi au ramuri în vecinătatea ei nemijlocită de altă parte, îi înlesnesce emanciparea de sub influinţa politică germană şi rusască. Atêrnă numai dela bărbaţii de stat ai monarchiei să se scie folosí de posiţiunea aceasta. Măiestrie mare nu se cere de loc spre sfêrşitul acesta, ci numai puţină bunăvoinţă.

Românii, Serbii şi celelalte naţionalităţi nemaghiare din Ungaria şi Transilvania tractate pe picior egal cu Maghiarii, eată farmecul prin care partea aceasta din monarchie ar face imposibilă şi umbra de o temere de gravitaţiune în afară. Din contră lucrul s'ar întoarce. Toate popoarĕle din giurul monarchiei, cari îşi tem libertatea sau naţionalitatea faţă cu absolutismul rusesc, ar gravita spre monarchia noastră. Românii, Rutenii Cechii Slavonii din Cislaitania trataţi pe picior egal cu Nemţii, eată farmecul, prin care şi partea aceasta ar fi asigurată contra ochirilor spre Germania şi vice-versa.

O Austro-Ungarie întemeiată pe mulţămirea faptică a tuturor naţionalităţilor de o potrivă n'ar avé lipsă nici de complimentele lui Károlyi şi n'ar avé a se teme nici de esclamările unui Schweinitz, care accentuase cu desconsiderarea monarchiei noastre, că intimitatea este numai între cele

---

FOIŢA.

Aventurile doctorului Van-der-Bader.

Din franţozesce de Evariste Carrance.

(17. urmare.)

XIII.

Căutarea după Michelet. (urmare).

— Iată-ne ajunşi, strigà de odată cest din urmă, plecând ochii şi evitând a rĕspunde lui Ellermann.

— Şod lucru, murmurà vechiul elev al universităţei de Leyden, acest căleuz îmi înspiră o frică necuprinsă.

Cei trei bărbaţi se aflară atunci în capĕtul unei galerii lungi şi întunecoase, în fundul căreia era o scară umedă şi lunecoasă.

Van-der-Bader, urmând căleuzului începù se o urce cu resoluţie

Ellermann se oprì la capĕtul scărei.

— Domnule doctor, strigà el în sfêrşit cu un accent de rugare, coboară-te, te rog, se ne întoarcem la aer şi la lumina ţilei.

— Ce fel ţise căleuzul, D-voastră nu voiţi se vedeţi portretul?...

— Înainte! înainte! ţise profesorul cu vioiciune; voiu merge chiar până la sfêrşitul lumei dacă va fi de lipsă!

— Dumneţeu să ne aibă în sfânta sa pază, cugetà Ellermann suindu-se şi el pe această scară întunecoasă şi murdară.

Scârţăitura unei chei, ce descuia în lăcat întrerupse aceste reflecsiuni

— Poftiţi de întraţi domnilor, ţise căleuzul, dându-se la o parte, pentru a lăsa să între cei doi amici.

— Aici îţi poţi rupe gâtul de o sută de ori, murmurà studentul întrând după Van-der-Bader în o odaie destul de largă, slab iluminată prin o singură fereastră, ce fără îndoială da pre o curte.

— Uf! făcù învĕţatul, este cam sus la D-voastră.

— Poftiţi de şeţeţi, ţise căleuzul, presentându-le douĕ scaune schioape cari dimpreună cu o masă şi un pat de scânduri formau întreg mobiliarul locuinţei. Odihniţi ve puţintel, până mĕ voiu urca în odaia rĕposatei mele mame, pentru a căuta portretul, ce voiţi al vedea.

— Eu îţi urmez ţise învĕţatul.

— Nu te ostení, eu voiu revení în douĕ minute, rĕspunse căleuzul, făcênd doi paşi înderĕţ şi închiţênd repede uşa după sine.

— Sûntem perduţi, domnule doctor, ţise Ellermann.

— Perduţi! Ce vrei să ţici?

— Că dacă presimţirile mele nu mĕ înşală, noi am căţut în cursa unui mişel dibaciu.

— Cum, domnule Ellermann, D-ta tractezi astfel pe acela, care stă atât de aproape de cel mai mare învĕţat al lumei.

— Acest om este un mişel, care nu cunoasce pe domnul Michelet.

— Şi ce te face să creţi astfel de lucru?

— Toate, scumpul meu învĕţător: faţa sa întunecată, vestmintele sale zdrenţuite, locuinţa lui murdară... şi bagă bine samă, eu m'aş prinde că el s'a dus ca se înscinţeze pe oare-care din camerazii sei şi că noi sûntem încuieţi aici.

Rostind aceste cuvinte, studentu se apropiase de uşă, încercând înzadar a o deschide.

— Ce 'ţi-am spus adause el; sûntem frumos şi bine prisonierii acestui om, creţi acum că am avut dreptate domnule doctor?

— Este de necreţut, ţise Van-der-Bader; cum se fim noi astfel înşelaţi.. eu mĕ îndoiesc încă

— Sûntem daţi în graţia acestui miserabil, ţise Ellermann, cu vocea tremurătoare, el ne va despoia de banii nostri şi de bijuteriile noastre.

— Nu, nu, aceasta nu este cu putinţă, repetà Van-der-Bader.

Studentul se încercà se zimbească.

— Cel mai simplu lucru va fi, urmà el, să'i dăm ceea ce avem la noi; din norocire, giamantanele noastre a rĕmas în hotel şi dacă cumva vom avé norocirea de a ieşí cu viaţa de aici, vom puté se ne rînntoarcem la Leyden.

— Însĕ nu mainainte de a fi vĕţut pe Michelet, ţise doctorul cu gravitate.

(Va urma).

doue puteri nordice. Soartea orientului întreg s'ar schimba când bărbaţii de stat ai Austro-Ungariei ar procede astfel în lăuntru.

Puţină bunăvoinţă şi tact mai mult politic şi din situaţinnea precarie în care este Europa în timpul crisei orientale, monarchia Austro-Ungară ar puté trage cele mai mari şi totodată cele mai salutare foloase.

Revista politică.

Sibiiu, în 28 Martie.

Cu inceperea vacanţelor de Paşci a întrat în politica înternă o pausă. Aceasta pausă însě nu va ţiné mult, căci deja de mâne într'o septemână vor începe camerile austriace a lucra. Asemenea şi îndată după Pasci se vor ţiné consilii comune ale ambelor ministerii despre regularea posiţiunei Bosniei şi a Erţegovinei.

Fostul president al camerei unguresci Caloman Ghyczy a adresat alegětorilor sei din Comorn o scrisoare în care nu numai îşi depune mandatul ci şi declară, că el voesce a se retrage definitiv în viaţa privată. Astfel se desminţesc faimele, cari îi atribuiau întenţiunea, că el ar fi aplecat a primí eventual eară şi vre-un mandat.

„Pester Lloyd“ aduce scirea, că convenţiunea cu Turcia cu privirile la Novi-Bazar este isprăvită dar încă nesignată. Ea dispune, că toate punctele strategice pe linia de etape până la Mitrovitza vor primí totdeodată ocupaţiunea comună prin trupe turcesci şi austro-ungare. Austro-Ungaria nu va esecuta la moment aceasta ocupaţiune, ci 'şi va reserva numai dreptul (!).

Şi în privinţa ocupaţiunei micste a Rumeliei resăritene ne fericesce „Politische Correspondenz“ cu o scire. Ea ne spune adecă, că s'a ţinut la Constantinopole un consiliu de ministrii, în care marele vizir Khereddin Paşa a espus motivele, din care Turcia trebue să fie în contra ocupaţiunei micste. Consiliul de ministri a hotărît în sfêrşit a adresa puterilor un memorand în aceasta causă.

Camerile din România s'au disolvat. Decretul domnesc constată, că camerile prin votul lor, a face loc unei constituante, au conces, că România are a se supune în timp scurt în interesul păcei europene tractatului dela Berlin. Aceasta abnegaţiune de sine va causa, că în străinătate în locul prejudeţelor nejustificate va vení o judecare mai dreaptă. Intêmplări au împedecat, ca independinţa României să primească sfinţenia deplină de la unele puteri mari. Domnitorul este însě convins, că Europa va face în curênd României deplină dreptate. Domnitorul desfăşură, că instituţiunile liberale sûnt cele mai sigure temeiuri ale statului, arată posiţiunea înternă şi esternă a statului şi incheie:

România poate propăşí fără temeri, deşí posiţiunea orientului nu este asigurată; orisontul estern este încă înourat şi în întern este de a se deslega o cestiune arţêndă, care cu drept cuvênt ne face îngrigiri. Eu totuşi am convingerea, că însufleţiţi de iubirea de patrie, noi putem cugeta fără frică la viitoriu. Domnitoriul declară apoi parlamentul de disolvat.

Reclădirea Seghedinului.

Estragem din esposeul, dat de ministrul president Coloman Tisza despre acest object în şedinţa camerei din Pesta din 4 Aprilie n. următoarele:

Până eri au încurs la ministeriul de interne 857,000 floreni parte în bani gata, parte în alte valute şi poliţe, în care sumă nu sunt cuprinse foarte multe daruri, ce s'au trămis direct la Seghedin sau până la timpul adevěratei ajutorări se află depuşi în casse de păstrare sau alte de asemenea institute -aşa încât eu nu greşesc, dacă ţic, că darurile de până acuma au ajuns deja un milion de floreni. (Aplaus.)

Institutelor de bani din Seghedin li s'a deschis prin trei institute de bani din capitală un credit de 1.200,000 fl.

Lucrul cel dintâiu este curăţirea Seghedinului de apă. Lucrul e greu şi mare aşa, incât eu onoratei case trebue să'i spun înainte, că eu mai nu voiu gresí, dacă voiu ţice, că ducerea în deplinire a acestui lucru va costa cel puţin 600,0000 fl. Necesitatea acestui lucru însě este dovedită prin notările detailate făcute la faţa locului: pentrucă apa, carea la început a străbătut numai prin iazul mic ridicat numai provisorice, a dus de atunci cu sine nu numai vechiul iaz al călei ferate, dară ea a început a'şi face la unele locuri un pat formal. Dacă de aceea cursul mai departe al apei nu se va împedeca cu energie, desí cu jertfe, apoi putem ţice, că reclădirea Seghedinului va fi cu neputinţă.

Indată ce terenul va fi asigurat contra străbaterei mai departe a apei, se vor face toate disposiţiile, spre a abate apa şi aceea, care nu se poate abate se va scoate prin pumpe.

Ministrul de comunicaţie a trămis deja pre directorul fabricei de maşini a călilor ferate, spre a se orienta despre punctele, unde să se aşeţe maşinile pentru scoaterea apei; pentrucă încât va fi posibil, se vor întrebuinţa 100 de maşini cu vapor spre delăturarea apei.

Spre a uşura opul reconstrucţiei ministrul de finanţe a dispus, că din Marmaroş şi Hradek, unde erariul are deposite mai mari de lemne, toate lemnele disponibile să se aducă la Seghedin (Aplaus îndelungat), unde se vor vinde cu preţul minimal al cheltuelilor erariale, ba la propunerea comisiunei micste, ce se va organisa interimal, la unii săraci se vor da şi sub acest preţ. (Aprobare vioaie). Cu această mĕsură se va împedeca şi urcarea preţurilor de lemne prin speculaţiuni private.

Cu privire la posibilitatea reclădirei repede a cetăţei, s'a manifestat părerea, ca să se întrebuinţeze modul de clădire obicĭnuit în Ungaria de nord, după care căsile sûnt rădicate pe pociumpi şi făcute din scânduri. Aceste căsi resistă contra apei şi — după cum 'mi a spus dl. Popper, unul dintre cei mai mari proprietari şi negutători de lemne din ţară, s'ar puté aduce până în toamnă 600—1000 de aceste căsi gata la Seghedin. Neunindu-se însě acest mod de clădire cu datinile acelui ţinut m'am mărginit în această privinţă a ruga pe dl. Popper, ca în vre-o câteva ţile să trămite douě căsi de acele şi să le aşeţe. Dl. Popper s'a învoit la aceasta cu mare paraţiune. Aceste căsi acuma vor ofera la tot casul serviţii bune: totdeodată vor vedé şi Seghedinenii înşişi, ce costă şi în cât corespund ele cerinţelor lor.

Aici mai este şi întrebarea de banii pupilari. În cât am putut afla eu până acuma, banii pupilari au fost în Seghedin peste 300,000 fl. întabulaţi pe case. Din aceste 300,000 fl. cam 60,000 sûnt întabulate pe căsi de acele, cari mai stau şi aţi şi credem că vor sta; circa 240,000 fl. pe acele, ce zac demolate.

Şi aici 'mi ţin de prima mea datorie, a constata prin oficiul local, cari dintre proprietarii acelor căsi mai au şi alte posesiuni. În privinţa tuturora trebuie să se dispună, ca de o parte să nu se peardă averea pupilară, de altă parte însě, a se da şi nenorociţilor datoraşi timp a se reculege de lovitură barĕm parţial spre a 'şi puté împlini datorinţele lor fără a se ruina cu totul.

La prepararea tuturor acestor mĕsuri am de gând a folosí pe municipiul local. Agendele le ţin eu însě aşa de însemnate şi neamânabile, încât nu întârţiiu a declara deja acum onoratei case, că în restimpul feriilor, când aceste lucruri au să meargă energice înainte, venind eu la convingerea, că în modul acesta nu voiu ajunge la scop, voiu ruga legislativa numai decât după convenirea ei, a se învoí la suspensiunea legei municipale în privinţa Seghedinului cel puţin pe 5 până în 6 luni, pe când aceste lucruri cer înaintarea cea mai energică.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Săcel Martie 23 1879. Bieţilor oameni din Săcel nu le ajunge cu dările şi cu multe alte greutăţi şi nevoi şi acum de vr'o cêteva luni vine şi judele şi cu vro câţi-va din representanţa comunală şi face un arunc, impovărând pe fie-care cap de familie cu câte 5 fl. v. a. ear pe vĕduve cu câte 2 fl 50 cr. v. a. subt cuvênt, că comuna e constrinsă a plătí dări şi alte cheltueli şi datorii.

Intre banii, cari e datoare comuna să'i plătească, sě află şi considerabila sumă de 800 fl. v. a.

Această sumă ţice dl jude, că 'i ar datorí satul de mai mulţi ani, de când e jude, pentru deosebite spese şi cheltueli de drumuri în trebi oficioase pentru sat.

Nimenea n'ar ţice nimica, dacă dl jude 'şi-ar căuta realisarea pretensiunilor sale pe calea arĕtată de lege.

Vine insě şi aduce cu representanţa comunală, alcătuită din oamenii sei, un conclus, ca banii acestia să şi'i scoată acest jude dela oameni prin aruncul sus-hotărît şi vine şi incepe şi a şi inceput a îi scoate, fără ca conclusul acela să fie fost substernut de domnul pretor la deregătoriile superioare a le comitatului şi fără să'l fie incuviinţat acestea şi să'l fie intărit, aşa după cum ţice apriat legea.

Ce ne uimesce mai mult în treaba sceasta foarte impovărătoare pentru bieţii oameni din Săcel, mai ales acum în vremea, când are lipsa cea mai mare de tot bănuţul şi ce ne umple totdodată cu mâchnire, e împregiurarea, că domnul pretor respectiv, se ţice, că i-ar fi dat însuşi slobozenie respectivului jude comunal, ca să incasseze aruncul, de care e vorba, fără să fie substernut conclusul la comitat şi să fie căpătat intărirea lui, — de şi acest conclus zace doar mai bine de ½ de an inchis în lădiţa mesei dl. pretor.

Dar ce e mai mult jeluinduse unii dintre săteni la dl. pretor, că ce nĕcas au cu judele pentru banii aceştia, D-Sa nici că a voit să ia notiţă despre acest lucru şi au tăcut şi tace tăcerea peştelui.

Destăinuesc aceste lucruri, cu scop, că doar pe calea aceasta li se va face mai iute capĕt şi vor scăpa mai iute bieţii oameni de impilări cu aruncuri neiegale.

Mărgineanul.

O împărtĕşire interesantă.

Primim dela domnul de Crainic, major miliţian în Bucuresci următoarea scrisoare, căreia cu plăcere îi dăm loc:

Bucuresci 22 Martie 1879.

Domnului Redactor al jurnalului „Telegraful Român“

Domnule Redactor!

In calendarul german întitulat „Kaschauer Kalender“ de pe anul 1843 mai probabil, 1844 s'a publicat de către Generalul Baron Wrede, bavarez de origine, aflat probabil în serviciul Austriei, o relaţiune despre vitejiile capitanului austriac de husari Toma de Tocan, care luase parte la toate campaniile imperiului german, respective ale Austriei, contra Revoluţiunei, Consulatului şi primului Imperiu Francez în regimentul de graniceri-husari numit dela înfiinţarea sa, din timpul împĕrătesei Maria Terezia, până la desfiinţarea trupelor de graniţă din Transilvania, la 1851, „Szekler Grenz Hussaren Nr. 11“, şi de oare ce să scie, că între cele opt escadroane ale acelui regiment, trei erau compuse numai de Români, şi chiar şi în celelalte cinci, se aflau puţini Români amestecaţi printre Sĕcui, 'mi iau libertatea a apela la inteligінţa română din Ungaria, prin vocea distinsului jurnal ce redactaţi, spre a se căuta prin bibliotecile Ungariei citatul calendar, şi a se da publicităţei de către cel ce va găsí descrierile făcute de către generalul baron Wrede, între care escelează cu deosebire atacul esecutat de Toma de Tocan, ca locotenent asupra unei porţi a fortăreţei Hanau, cu un semi (tirè) escadron de husari români Dobreni, în timpul bătăliei dată de Napoleon cel mare la Hanau în ţiua de 30 Octomvrie 1813 st. n. contra Bavarezilor şi Austriacilor, cu care ocasiune Toma de Tocan, cu husarii sei, a prins doi generali francezi, şi trupele ce se aflau în castel, mai înainte de a sosí o campanie de grenadiri austriaci, ce fusese hotărîtă a ataca poarta castelului.

Acest însemnat episod a contribuit de sigur foarte mult de s'a retras Napoleon cel mare dela Hanau, cu trupele ce mai avea, din câte 'i remăsese dela marea bătălie dela Lipsca din ţilele de 16, 17 şi 18 Octomvrie 1813, şi pentru aceasta şi fac acest apel, ca nu cumva şi faptele de eroism ale capitanului Toma de Tocan, şi ale Românilor de sub comanda sa, să se întrebuinţeze în Istoria Ungariei ca fapte mari, esecutate de Unguri, cum scim că au făcut cu cele ale Corvinilor, ale lui Pavel Chinezul şi cu multe altele.

De se va găsí şi publica relaţiunea generalului baron Wrede, asupra atacului porţei fortăreţei Hanau de către Toma de Tocan, care fapt urmează a se classa între cele de vitejie, esecutat din proprie resoluţiune (de oare ce dela invenţiunea prafului de puşcă, foarte rar s'a întrebuinţat cavaleria la atacul fortificaţiunilor permanente) voi să completez ceea ce sciu dela unchiul tatălui meu din tradiţiune, şi despre alte fapte ale husarilor români.

Pentru astădată vĕ comunic, că tot de către husarii români Dobreni, şi probabil Teuşeni, cari formau escadronul al 8-lea în regimentul „Szekler Husaren“ s'a comis la 1799 crudul, dar tot odată celebrul assassinat militaro-politic asupra representanţilor republicei franceze Robertjot şi Bonnier înaintea porţei de la Rastadt.

Eată cum am aflat aceasta:

Intr'o sară din earna anului 1843/4 pe când eram copil de 10 spre 11 ani, tatăl meu reposatul protopop al tractului Dobrei, Nicolae de Crainic care fusese şi dênsul caporal de husari înainte de a se preoţii întrebà pe capitanul Toma de Tocan cam următoarele:

1. Cum s'a întêmplat unchiule de uciseră husarii nostrii pe representanţii francezi la Rastadt?

Ia bine, nepoate! respunse capitanul. Din porunca colonelului regimentului Şimony, (cel puţin astfel se şoptea printre husari), care însărcinase cu treaba aceea pe un strajămeşter (Wacht-meister) şi căruia 'i spusese să'şi aleagă pentru îndeplinirea poruncei, o mână de husari (eine Hand voll Hussaren) dintre cei mai îndrâsneţi 'i indicase ceasul când urma să plece representanţii francezi din Rastadt, şi 'i poruncise să 'i ucidă numai prin lovituri cu patul carabinelor, fără a trage cu focuri întrên-

şii, şi fără ca să'i taie cu săbiile, pentru ca să nu se afle că au fost ucişi de militari, şi să bage bine de samă, ca să nu'i vadă nimeni, căci de se va afla că ia omorît husarii, toţi urmau să fie spênduraţi.

Ear uciderea se spunea mai târdiu că s'a urmat, scoţind pe cei trei representanţi, de doue trăsuri în cari se aflau, şi lovindu'i atât de strajnic şi de repede încât abia ai fi avut vreme să umpli o pipă cu tutun până ce erau culcaţi la pământ.

Husarii nu s'au mulţămit numai cu uciderea, ci ia şi jefuit, şi să spunea printre ei, mai în urmă, că a aflat atâţa bani la Francezi prin cofere, (giamantane) în cât Husarii impărţiau banii cu chiverele, şi au fost nevoiţi a lega capetele mânecelor de la dolmane (tunice) de au vĕrsat banii intrînsele, după care au incălecat pe cai, şi au luat-o în goană la sănătoasa.

2. Dar de ce oare nu insărcinase colonelul Simony cu afacerea pe Sĕcui, cari erau Unguri ca şi dênsul?

Pentru că colonelul scia, că Sĕcuii sûnt buni, numai să scoată luna din fântână, şi că pentru un „Handstreich“ ca acel de la Rastadt, nici o cătană nu este mai vrednică ca husarul român.

3. Şi cum se intâmplă unchiule de se află că: „die rohen Szekler Hussaren“ (cruţii husari-sĕcueşti) îi omorîră, căci aşa spune istoricul Rotteck?

La aceasta nu se aşteptau nici husarii, nici colonelul, fiind-că nimeni nu vĕduse uciderea (probabil că şi visiteii au fost ucişi) dar veţi bine nepoate „Dumneţeu nu lăsă nici o nelegiuire îngrozitoare fără urme,“ şi drept afirmaţiune făcea nisce citaţiuni în limba germână, pe care pe atunci nu le înţelegeam bine, şi în urmă a adăogat, că şi la „Handstreich“ dela Rastadt s'a întêmplat, că unul dintre cei trei representanţi ucişi nu murise de tot şi aceasta ar fi vĕţut-o chiar unul dintre husari, pe când îl jefuiau căutându'i banii şi prin posunare, şi flindcă i s'a părut că mai mişcă, întorcênd ochii pe dos, a rădicat carabina să îl mai lovească odată; dar un alt husar 'l-a oprit ţicêndu'i „lasă'l că e mort“, şi astfel francesul al treilea a înviat, s'a târît după plecarea husarilor în şanţul drumului, şi după ce a înoptat a scăpat cu viaţa.

Acela a spus apoi, că au fost nisce husari, cari au asasinat pe tovarăşii lui, şi să spunea că susţinea: că trebue să fi fost husari francezi, că ţicea dênsul, că a auţit bine când a ţis unul dintre briganţi *„laisse-le, il est mort.“*

S'a aflat însĕ că Francezii nu aveau husari aproape de Rastadt, şi nici din armata austriacă, nu erau alţii în apropiere, nici măcar Josef-Husarii, cari au fost totdeauna în aceeaşi brigadă cu Szekler-Husarii.

Ear cercetarea ce sa făcut în regiment, care a fost una dintre cele mai aspre, din câte au urmat vre-o dată, şi din care se făcea mai mare nenorocire, de cât dacă ar fi pierdut archiducele Carol o mare bătălie contra Francezilor, — nici un husar n'a mărturisit fapta, şi fiind că s'a bănuit că colonelul a pus lucrul la cale, el a fost dat în judecata tribunalului marţial, şi acesta pe lângă toate că nu au aflat probe contra s'a, la osândit la degradare şi isgonire din armată, sub cuvênt că nu a fost bună disciplina în regimentul seu, pe când tocmai asprimea disciplinei cauzase uciderea.

După ţece ani dela istorisirea auţită de mine devenisem oficer în regimentul austriac Graf Iellacici Nr. 64 (organisat din desfiinţatul 1-u regiment de grăniceri români transilvani) şi după alţi doi ani, venind a casă la Dobra în concediu dela Cracovia, cu permisiunea colonelului Gabriel Ritter von Rodici, actualul Feld-Zeug-Maister şi guvernator al Dalmaţiei, devenit baron pentru faptele sale militare dela Custozza, şi în urma înfrângerei revoluţiunei din Dalmaţia, am întrebat pe tatăl meu, că ce citaţiuni făcea căpitanul Tocan în limba germână, când nara despre afacerea loviturei de mână dela Rastadt; şi 'mi-a spus că de câte ori l'a auţit vorbind despre citatul cas, avé obiceiul să ţică: „Neamţul are multă dreptate când ţice: *Nichts ist so fein gesponnen, dass es nicht kommt an die Sonnen.*“ (Chiar şi urzeala cea mai fină, trebuie să iasă la lumină) căci adaogă: *„Der Mensch denkt Gott lenkt* (omul propune, Dumneţeu dispune).

Resultă din împărtĕşirile de mai sus, că conduita husarilor români departe de a se puté califica drept o crimă barbară din partele; este un merit al calităţei militare a Românului, şi de aceea sper, că nimeni nu se va mira, că am dat aceasta afacere publicităţei.

Husarii români nu au fost dară după neînsemnata mea opiniune personală, de cât numai instrumentele cele mai disciplinate şi mai flecsibile ale loviturei de mână dela Rastadt, şi încă instrumente tot atât de inocente, ca şi paturile de carabine care au lovit de moarte pe representanţii Franciei Robertjot şi Bonnier, ear urzitorul crimei a fost colonelul von Simonyi, de va fi luat din propria sa resoluţiune iniţiativa asasinatului, — şi în acest cas îi face multă onoare, considerând escitarea spiritelor, şi starea societăţei de pe acele timpuri, căci a sciut să resbune indirecte capul reginei Franciei Marie Antoinette fiica marei Impĕrătese a Austriei Maria-Theresia.

Primiţi ve rog dle Redactor, asigurarea distinsei mele stime.

Majorul miliţian **Ioan** de **Crainic.**

Prenumeraţiune nouă
la
„Telegraful român“,

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1879 cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foiei.

Atragem atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfĕrşesce cu ultima Martie 1879 a'şi înnoí din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie espeditura silită a sista sau a întârţia cu espedarea foiei *). Acei on. dd., cari prenumĕră de nou, să nu întârţie, pentru ca editura să se poată orienta cu tipariul esemplarelor.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire prin asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumĕrantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime să fie scrise bine, ca să se poată cetí.

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei fâşii de adresă dela abonamentul ultim.

Varietăţi.

* (Ecsel. Sa mitropolitul) Miron Romanul, aflându-se alaltăeri în grădina sa, a scăpat de moartea înecărei pe un copil, ce căţuse în canal, ce trece prin grădină. Es. Sa însuşi a sărit în apă, scoţind pe bietul copil, ce tocmai era să ajungă sub pod.

* (Concertul în favorul Seghedinului). Este cel d'intâiu cas în cronica musicală a oraşului nostru, că s'a arangiat un concert, la care a luat parte toate societăţile de musică din loc. Meritul a fi iniţiat şi arangiat acest concert este al societăţei germâne de musică. Atât despre arangiamentul cât şi despre reuşita acestui concert, dat alaltăeri sară în teatrul oraşului avem de a înregistra o mulţămire generală. Programul esecutat a fost următoriul: 1. Oratoriul „Elias“ de Mendelssohn; 2. *D-mol* cuartte de Mozart, ambele esecutate de societatea germână de musică; 3. „Szerettelek“, esecutat de reuniunea de cântări maghiară; 4. „Reintoarcerea victorioasă“ şi „Hora Severinului“ esecutate de reuniunea de cântări română; 5. „Imnul“ şi „corul perigrinilor“ de Wagner, esecutate de reuniunea germână de bărbaţi pentru cântare; 6. „Hallgasson el a fülemile“, esecutată de reuniunea de cântări maghiară; 7. Duet de A. Rubinstein. „Cântecul paserilor“, esecutat de reuniunea de cântări română; 8. „Am Traunsee“ şi „corul ângerilor“, ambele esecutate de societatea germână de musică. —

La un concert, ce se dă pentru scopuri de binefacere producţiunile speciale se detrag de la ori ce critică fiindcă în prima linie se consideră scopul şi nu modul de esecutare. Cu toate aceste nu putem a nu amintí cel puţin impregiurarea că tinera „reuniune de cântări română“, care acum a păşit prima dată înaintea publicului străin, a secerat îndelungate şi însufleţite aplause. Şi dacă un ţiar german local, care este competent a judeca în cele musicale, ţice că duetul de Rubinstein, cântat de douĕ dame române a fost „mărgăritarul serei“, nouĕ nu ne remâne decât a înregistra această judecată străină prea dreaptă.

Tocmai aflăm, că venitul curat al concertului este 369 fl. 23 cr. Preste preţul întrărei a solvit: Ecsel. Sa domnul mitropolit Miron Roman fl. 20, ilustritatea sa domnul vicar arch. Nicolau Popea fl. 5, dl Franz Szalay 75 cr., dl Ed. Iahoda 35 cr., N. N. 35 cr., N. N. 20 cr.

* (Atentatele şi revoluţia) în Rusia cresc pe ţi ce merge cu paşi gigantici. „Moskowskija Wjedomosti“, un jurnal rusesc ne spune, că în Charkov şi Moskwa de vre-o câte-va ţile se respêndesc masse de proclamaţiuni revoluţionare, prin cari „întregul popor rusesc“ să provoacă la o resculare unanimă contra tiranilor spre nimicirea acestora. Aceste provocări sûnt pricina, de toţi amploiaţii şi mai marii rusesci nu mai sûnt siguri de viaţa lor trăind tot cu frica în sîn, a cădé jertfă gloanţelor şi cuţitelor. Mulţi dintre ei au şi perit până acuma chiar şi de mâni femeesci. Turburările şi arestările sûnt pentru aceea la ordinea ţilei acuma în imperiul Ţarului. Între cei ce au fost arestaţi cu ocasiunea turburărilor ultime din Chiev se află şi fata de 20 de ani a fabricantului şi milionariului Ivan Malcev, care ocupă în fabricile sale din guvernamentul Orlovului şi Smolencului mai mult de 20,000 de lucrători. D-şoara Malcev, apoi comtesa Paniu şi fata generalului Gersefeld formează într'adevĕr o societate distinsă în citadela dela Chiev. În Moscva în toate ţilele să fac arestări şi regimul a fost silit, a închiria căsi private şi ale preface în temniţi spre a puté încuia pe prinşii. Mari nedreptăţi au făcut Muscanii Românilor, dară acum 'i-a ajuns şi pe ei mânia lui Dumneţeu, carele nu bate cu băţul.

* (Un mort furat). În comitatul Semplinului murind fiul unui profesionist din Galiţia fù de tatăl seu băgat într'un sac spre a fi transportat acasă. Sacul legat în şirigla carului fù în Oermező furat de locuitorii acestei comune recunoscuţi în toată ţara de foarte desteri în negoţuri de aceste. Vĕţêndu se însĕ mai târţiu înşelaţi în socoteala lor numai decât se pun pe cai, aleargă cu mortul în sac din resputeri după carul Galiţianului şi ajungêndul îi predau sacul cu mortul, pentru care acesti Ungurii de omenie — că nu le putem ţice hoţi — primiră dela bietul tată vinars cât le a încăput în piele. Lumea lui *Pap János!*

* (Un pesce decorat). Ioan Much din „Altofen“ pescuind în Dunăre a prins un pesce greu de o majă. În rĕsuflătoarele lui a avut acest pesce o cruce acăţată de un aşa numit *„ac de asigurare“* american, un fapt, ce 'l-au vĕţut mai mulţi martori presenţi. Aceasta cruce respective decoraţie a pescelui espusă de pescariu spre vedere într'un hotel vĕţêndu-o între alţii şi un locotenent de honveţi dl de Mück a recunoscut în ea ordul austriac *„crucea de aur cu coroană pentru merite“*. În ce mod a putut primí acest pesce distins această decoraţie e o enigmă, atâta însĕ este constatat, că pescele a purtat multă vreme distincţiunea numită.

* (Scolile în Dobrogea) se tot sporesc. De curênd earăşi s'a deschis una în comuna Dăeni. Nu peste mult se vor mai descide şi altele; 8 funcţionează deja în districtul Kiustenge.

Sciri ultime.

(După „S. d. T. B.“)

Viena, 9 Aprilie n. „Wiener Zeitung“ publică conferirea dignităţii de consiliariu intim lui Coloman Ghyczi.

Petersburg, 9 Aprilie n. „Agence russe“ comunică: Puterile elaborează o combinaţiune, care ar puté **suplini ocupaţiunea micstă,** după ce comisiunea internaţională s'a esprimat unanim în contra întrărei Turcilor în Rumelia resăriteană.

Roma, 9 Aprilie n. Guvernul va trimite un senator la Cairo cu scop, a primi un raport faţă de întêmplările serioase despre posiţiunea şi interesele Italienilor în Egipet.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Genesa evangeliilor

(Studiu biblic)

Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς. Ioan 5, 39.

(5 urmare).

1. *Causa scrierei.* În Israil se făcuse pregătirea pentru venirea lui Iisus. Istoria şi literatura poporului evreesc a fost un *παιδαγογὸς εἰς Χριστόν* educătoriu pentru primirea lui Christos [4]) În Israil a vieţuit şi lucrat Iisus, din Israil 'si-a ales pe Apostolii sei, şi în Israil a fost natural, ca învĕţăturile sale să prindă rădăcini mai ântâiu

După înălţarea lui Iisus la ceriu, ne spun faptele apostolesci, creştinismul a făcut progres răpede. Iudeii primeau creştinismul cu sutele şi cu mile [5]).

Această împregiurare nu putea să nu producă îngrijire în copii Iudeilor. Ei prevedeau că această societate duce nunumai la slăbirea naţionalităţei, dar prin aceasta mai mult la periclitarea intereselor lor. Lucru natural, ca, după ce sfatul cel înţelept al lui Gamaliil [6]) se aretá în defavorul sinedriştilor, acestia începură să pornească o persecuţiune formală în contra creştinismului spre a-'şi asigura domnia.

---

[4]) Galaţ 3, 24.
[5]) Fapt. app. 2, 41, 47, 4, 4, 5, 14, 28, 6, 1. ş. a.
[6]) Fapt. app. 5, 34 — 39.

Dar persecuţiunile cele sgomotoase, ca şi cea în carea Stefan suferí martiriul se aretau fără succesul dorit. S'a împedecat cu adevĕrat progresul estensiv al crestinismului, dar cu atât s'a înaintat mai mult cel intensiv precum s'a întêmplat aceasta şi sub cesarii păgâni.

Ca şi în istoria creştinismului preste tot, aşa a fost, aşa a trebuit să fie şi în creştinismul din Iudei. Cei persecutaţi se întăreau în credinţă togmai prin persecuţiuni, şi prin suferinţe atrageau atenţiunea asupra obiectului credinţei lor şi a acelora, pe cari predica îi lăsase indiferenţi. Şi, ca şi în alte locuri şi timpuri, aşa şi aci: curiositatea d'a afla causa suferinţelor altora, va fi făcut pe mulţi să se intereseze de această causă, şi în urmă convingêndu-se de adeverul ei să o îmbrăţişeze. Persecuţiunile cu forţa brută nu puteau aduce nici un folos sinedriştilor, pentru că, ca să revenim la cuvintele lui Gamaliil, ei se aflau luptători în protiva lui Dḑeu.

Cu deosebire însĕ, după ce cel mai îverşunat persecutor, prin o minune dḑeească se făcù cel mai aprig şi mai elocent apĕrătoriu şi anteluptătoriu al causei al creştinismului, politica de până ací a boerilor jidovesci a trebuit să se arete mai nefavorabilă.

A fost deci o procedură inţeleaptă din partea Iudeilor, ca spre apĕrarea causei lor, să-'şi schimbe tactica şi armele de bătălie: să lupte, pe lângă forţe cu arme egale.

Arma, cu care creştinismul se lupta contra iudaismului şi făcea cuceriri, era cuvêntul, predica. La această armă au trebuit să recurgă şi Iudeii.

Predicau Apostolii — predicau şi cărturarii evrei. Evangelia după Mateiu, în specie, ne dă numĕroase indigitări despre această predică.

Cărturarii Evrei, după cum vedem din indigitările lui Mateiu, şi după cum trebue să conchidem din starea lucrurilor, făcea grele împutări fraţilor lor creştini, că acestia sûnt eretici, că au eşit din comunitatea lui Israil, a poporului lui Dḑeu, şi prin aceasta s'au lipsit de binecuvêntările avraamitice şi de promisiunile davidice atrăgênd asupră'şi blăstemul legei [7]); că credinţa lor este o apostasie de la legea lui Moise, iar obiectul credinţei lor, Iisus Nazarineanul, un amăgitoriu, al cărui origine viaţa şi fapte sûnt o contradicere a scripturei, căci scriptura profeţesce despre Mesia, că are să fie fiu al lui David, şi ca atare să se arete rege din Bethleem ş. a. ear nu un Galilean, un fiu de teslariu. „Doară au creḑut în tr'ênsul vre-un boieriu sau fariseu? numai gloatele cele ce nu sciu lege, cari sûnt blăstemate".

De altă parte invĕţăturile lui Iisus despre a doua a sa venire fiind reu inţelese, dederă ansă la aşteptări incordate, aşteptări de cari era pătruns chiar şi apostolul Pavel [8]). Ce armă binevenită va fi fost aceasta în mâna Iudeilor pentru combaterea creştinismului şi dovedirea că Iisus a fost un „amăgitoriu", vedem intre altele din faptele app. [9]) şi scrierile lui Pavel [10]).

Mai consideră eschiderea din sinagogă [11]) a creştinilor din Iudei togmai atunci când nu era nici umbră de constituire în noua lor comunitate, şi când ei, deşí creştini se ţineau incă de formele legei mosaice. [12]) Apoi de o parte auctoritatea cea mare a boerilor şi fariseilor înaintea poporului, dispreţul cu care vorbeau acestia de Iisus cel restignit, de „acel amăgitoriu", — de alta infricoşatul blăstem al legei pentru cei ce se abat de la ea, [13]) cu care cărturarii — suntem în drept a presupune — sguduiau inimile creştinilor.

Predica cărturarilor iudei cuprinse masele. Iudeii din mosaism se sculau asupra fraţilor lor creştini, făcêndu-le împutările auḑite din gura celor de la putere. De ací certe chiar şi între consângeni, asupriri suferinţe [14]).

Creştinismul din Iudei era în pericul. Aderenţii lui erau eşiţi din comunitatea lui Israil, dar nu se simţiau asiguraţi în noua lor posiţie. Această stare critică a făcut pe mulţi slabi de ânger să se reîntoarcă în mosaism şi pe cei mai mulţi să stee în cumpene.

Spre a respinge atacurile Iudeilor necreştini, şi a arĕta basa solidă a creştinismului şi astfel a întări pe creştini în credinţă se recerea auctoritatea unui Apostol.

Şi dacă în astfel de impregiurări un apostol ar fi luat asuprăşi sarcina Evangeliei: Evangelia predicată de dênsul trebuia să ţină cont de aceste împregiurări.

---

[7]) III Moise 26, 14—39. V Moise 28, 14—68.

[8]) I Tes. 4, 16 seqq.

[9]) 1, 6 seqq. II Tesal. 2, 1. seqq. ş. a.

[10]) Ioan 9, 22, 12, 42. comp cu Ioan 7, 13, 12, 42. fapt. ap. 5. 13. ş. a.

[11]) Fapt. app. 2, 46, 5, 12, 42, 13, 14 ş. a. mai ales 20, 16, 21, 21—27, 28, 16 ş. a

[12]) Se cutremură carnea pe om când, cetesce III Moise 26, 14—39 şi V Moise 28. 14—68.

[13])) Aci se referă Mat. 10, 21 seqq. 34 seqq.

[14]) Galat. 4, 9. I Tim. 1, 19 seqq. Iud 4, 2. Petru 21, 21.

(Va urma)

Bursa de Viena

din 9 Aprilie n. 1879

Metalicele 5%	65 25
Împrumutul naţ. 5% (argint)	65 60
Valuta nóuă imperială germână	57 60
Împrumutul de stat din 1860	118 30
Acţiuni de bancă	810 —
Acţiuni de credit	246 25
London	117 15
Argint	— —
Galbin	5 54
Napoleon d'aur (poli)	9 33

Economic.

Braşov, 4 Aprilie n. Pro hectolitră: Grâu fi 4 80—6.20; Grâu sĕcăreţ fl. 3.70; Sĕcară fl. 3.15—3.40; Orz fl. 3.50—3.70; Ovĕs fl. 2.10—2.15; Cucuruz fl. 3.10; Mălaiu fl 4.10; Mazere fl. 5.40; Linte fl. 7.60; Fasole fl. 3.30 Sĕmânţă de in fl. 9.80—Sĕmênţă de cânepă fl.5.10— Cartofi fl. 2.—20; pro chilo: carne de vită 40 cr. carne de porc 40 cr.; carne de oaie — cr.; Sĕu de bovine proaspet fl. 32; (pro 100 chilo); topit 48 fl.

Budapesta, 5 Aprilie n. Timpul sĕptĕmânei trecute a arĕtat, că primăvara a sosit în toată domnia ei cu căldură şi cu umeḑală prin carea toată vegetaţia s'a desteptat în toate părţile. Întâia jumĕtate a sĕptămânei trecute aduse ḑile frumoase cu soare şi o temperatură de + 15° R. aşa încât toate lucrurile de câmp şi grădină, ce cad în anotimpul acesta, fură înaintate cu mare sporiu. În a doua jumĕtate a sĕptĕmênei însĕ timpul s'a înnourat şi suflând un vênt de cătră sud-ost s'a slobozit o ploaie continuă de 36 oare, în urma căreia temperatura a scăḑut la 10° R. Sĕptĕmâna s'a sfêrşit cu timp noros dară cald aşteptându-se earăşi ploaie. Cât de curênd se va arĕta, că soiurile de sĕmânături patimitau şi care, pentru că acele, cari sub timpul asesta umed — cald nu se restaurează, de acele numai avem nici o nădejde. Pe Dunăre în sus s'au transportat foarte multe bucate Sĕcara în anul acesta a pătimit.

Negoţul preste tot în sĕptĕmâna trecută n'a fost mai vioiu ca mai înainte. Notăm în deosebi următoarele preţuri:

Grâul la 65.000 măji metrice a costat fl. 8.55—9.10;

Sĕcara la 2000 m. fl. 5.50—6 10;

Orzul la 2000 m. fl. 5.25—5.50;

Cucuruzul 12,000 m. fl. 4.68—4.90;

Ovĕsul 2000 m. fl. 5.35—5.80;

Făina a trecut şi în sĕptĕmâna trecută numai ca şi mai înainte.

Păstăioasele au avut în aceasta sĕptĕmână mai bună trecere şi s'au vêndut în deosebi cu următoarele preţuri:

Lintea cu fl. 8.56—9; mazĕrea fl. 8.75—9.25; fasolea după cualitate dela fl. 7—9; mălaiu fl. 5.25—5.40; sĕmênţa de cânepă cu fl. 9—9.25; sĕmênţa de in fl. 12.50—13;

Porcii s'au mai scumpit, pentru aceea în sĕptĕmâna trecută au sosit în têrg mai mulţi ca mai înainte. S'au aflat de vêndare 86,920 capete dintre care au fost din România 3770, din Ungaria de jos 3150 şi din Transilvania numai 520 de capete.

Unsoarea de porc încă s'a căutat bine vênḑêndu-se fără vas dela fl. 47—48 şi cu vas cu tot dela fl. 49—50;

Slănina s'a căutat slab şi debia s'a putut cheltuí cu fl. 39.50—41;

Sĕul încă s'a cheltuit numai cu fl. 45—46.50;

Crumpenile nu s'a căutat tare.

Spirtul a trecut de tot rĕu debia cu fl. 26—27.50 în marele pro 10,000 litre%.

Lânile au trecut mai bine 56 chil. s'au vêndut cu fl. 36.

Peile n'au fost mai bine căutate ca în sĕptĕmânile celelalte trecute. Cele de vacă din Bănat s'au plătit per 102 dărabe cu fl. 125—135, cele din Ardeal cu fl. 150—155.

Nr. 82. 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III a Şiasa, protopresbiteratul Lupşei, prin aceasta se escrie concurs cu terminul până în 21 Aprile 1879 v.

Emolumentele sûnt:

a) folosirea cimiteriului;

b) dela 200 case câte o ḑi de lucru sau 20 cr. în bani, şi

c) venitele stolare regulate prin sinodul parochial, cari toate computate în bani dau un venit anual de 400 fl. 60 cr. v. a.

Doritorii de a ocupa această staţiune au a'şi aşterne petiţiunile lor instruite în sensul statutului organic şi a disposiţiunilor provisorie din anul 1873 la subsemnatul până la terminul indicat.

Ofenbaia, în 12 Martie 1879.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Lupşei.

În conţelegere cu comitetul parochial.

I. Danciu, m. p.,
adm. ppopesc.

Nr. 42. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante Branişca, în protopresbiteratul Iliei murĕşane, în urma ordinaţiunei consistoriale de dto 18 Iuliu, 1878, Nr. 1320. B. prin aceasta se publică concurs a doua oară cu termin până în 21 Aprilie a. c.

Emolumentele sûnt:

a) casă de locuit dimpreună cu curte şi grădină;

b) douĕ pămênturi arătoare de 4. jugĕre cu venit anual de 50 fl. v. a.

c) dela 114 numere câte o feardelă cucuruz sfârmit;

d) câte o ḑi de lucru, fie-care numĕr parte cu pălmile parte cu vitele;

e) venitele stolare îndatinate: cari toate computate în bani fac suma de 481 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie au a'şi aşterne concursele lor instruite conform prescrierilor statutului organic şi a disposiţiunilor sinodale din 1873 până la terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Gurasada, 15 Martie 1879.

Alecsiu Olariu, m. p.,
adm. protopopesc.

Nr. 62. 2—3

CONCURS.

Pentru vacanta parochie de clasa a III. Spanlaca, în tractul protopr. gr. or. Murĕşului se escrie concurs cu terminul până la 21 Aprilie v. 1879.

Emolumentele sûnt:

1. Casă parochială cu grădină de legume în mărime 342□, şi grădină de pomi în mărime de 1 juger 20□°;

2. Usufructul cimiteriului care conţine 1300 □°/, loc de coasă;

3. Porţiune canonică stătătoare 2 jugĕre □°, din care 1 jug. 650 □° e agru, celalalt e fênaţ;

4. Dela fie-care familie (84 familii) câte o ferdelă de cucuruz sfârmit (mĕsura veche) şi câte o ḑi de lucru cu palma;

5. Stola usuată în comună.

Din cucuruz, ḑile de lucru si stolă terţialitatea compete cantorului.

Se sperează, că prin comasaţiunea şi segregaţiunea locurilor din hotarul respectiv puse în lucrare de mai mulţi ani şi încă în present aflătoare în curgere, — se va mai îmbunătăţí porţiunea canonică, cu câte-va jugĕre de pămênt (cu partea legală competentă din teritoriul comun).

Concurenţii au a'şi adresa concursele instruite conform „statutului org." şi disposiţiunilor sinodale din a. 1873. la subscrisul p. u. Máros-Ujvár) până la terminul indicat.

Sântbenedic, în 20 Martie 1879.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Artemiu Crişan, m. p.
adm. ppopesc.

Nr. 49. 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a din Streiu-Săcel cu filia Crişeni, în protopresbiteratul Haţagului, — se deschide prin aceasta concurs cu terminul până la 21 Aprile.

Emolumentele sûnt:

I. Dela parochia Streiu-Săcel:

a) porţiune canonică = loc arătoriu 8 jugere;

b) dela fiesce-care fum de casă (60 fumuri) câte una ferdelă cucuruz nesfârmat, şi câte una ḑi de lucru (clacă);

c) stolele indatinate.

II. Dela filia Crişeni:

d) porţiune canonică — loc arătoriu 10 jugĕre;

e) dela fiesce-care fum de casă (30 fumuri) câte una ferdelă cucuruz nesfârmat;

f) stolele îndatinate.

Doritorii de a ocupa această staţiune, au a'şi adresa concursele lor bine instruite în sensul „statutului organic" şi a disposiţiunilor sinodale din an. 1873 la subscrisul, până la terminul sus memorat.

Haţag, la 8 Martie 1879.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Raţ, m. p.,
protopop.

Nr. 67. 1—3

EDICT.

Maria Cuileiu (Todica) din Haşfaleu, carea de 7 ani în mai multe rênduri a părăsit pre legiuitul ei bărbat, Petru Ban din Felţia cu doi prunci minoreni pripegind prin Braşov şi alte cetăţi din ţară, eară acum din 1 Ianuarie 1878 pribegeşte prin ţara Bărsei şi Treiscaune fără a se puté sci cu siguritate locul petrecerei ei, se citează, ca în terminul de un an şi o ḑi dela datul de faţă să se presenteze inaintea subsemnatului for matrimonial seau ea seau plenipotenţiatul ei, căci la din contră şi în absenţa ei se va pertracta şi decide procesul intentat asupră-i.

Paloş 12 Marte, 1879.

Forul matrimonial gr. or. al tractului protopresbiteral al Paloşului.

Teofil Geaja m. p.
adm. prot.

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archi diecesane.